

КУРАК МАТЕМАТИКАСЫ

Автор: Назгуль Кулматова

Сүрөтчү: Нурай Акматова

Которгон жана адаптациялаган: Абдыкерим Муратов

КУРАК МАТЕМАТИКАСЫ

Автор: Назгуль Кулматова

Сүрөтчү: Нурай Акматова

Которгон жана адаптациялаган: Абдыкерим Муратов

Кыргыз тилинде

Бишкек-2022

Copyright © 2022, Бул чыгарма Creative Commons Attribution 4.0 Эл аралык лицензиясы (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) боюнча лицензияланган.

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Бул ишти коммерциялык максаттарда колдоно аласыз. Бул чыгарманы адаптациялап, толуктай аласыз. Авторлордун, иллюстраторлордун ж.б. автордук укугун жана өздүк маалыматтарын сакташыңыз керек.

"Курак математикасы" (кыргыз тилинде), автор Назгуль Кулматова, сүрөтчү Нурай Акматова, Абдыкерим Муратов тарабынан которулуп адаптацияланган.

Лоскутная математика, Copyright © 2021, Эта работа лицензирована по международной лицензии Creative Commons Attribution 4.0. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) түп нускасынан ылайыкташтырылган. CC BY 4.0 лицензиясы негизинде лицензияланган.

Бул басылма АКШнын эл аралык өнүктүрүү боюнча агенттиги (USAID) аркылуу көрсөтүлгөн Америка элинин колдоосу менен түзүлдү. Басылманын мазмуну USAIDдин же АКШ Өкмөтүнүн пикирин милдеттүү түрдө чагылдырбайт.

Курал үйүндө математикадан даярданып отурган.
Үйдөгү буюмдарды тартып, алардын кайсы
геометрикалык фигурага окшош экендигин жазып келүү
тапшырмасы берилген эле.

Адегенде, Курал үй тапшырмасын аткарайын деген.
Бирок анын оюна эч нерсе келген жок.

Чын эле, оюна эч нерсе келбей койду. Башын ары-бери
чайкап да көрдү.

Анан мурду кычышты.

Курал стол үстүнөн учкан чымынды карап отурду.

Бир нерсе ичкиси келип, шире куюп келейин деп жөнөдү.

– Сабактарыңды даярдап бүттүңбү? Бүткөндө, мага келчи, жардамың керек болуп жатат, – деп чоң энеси ашканага баш бакты. Куралдын маанайы чөгүп калды. Сабактарды бүтүрүшүм керек. Чоң энеме да жардам беришим керек. Анда, качан ойнойм?

Бирок Курал чоң энесин аябай жакшы көрчү.

– Мен азыр сизге жардам берем, – деди ал.

– Үй тапшырманы бүтүрүп койдуңбу? Кандай азаматсың! – Чоң энеси кубанычын жашырбады.

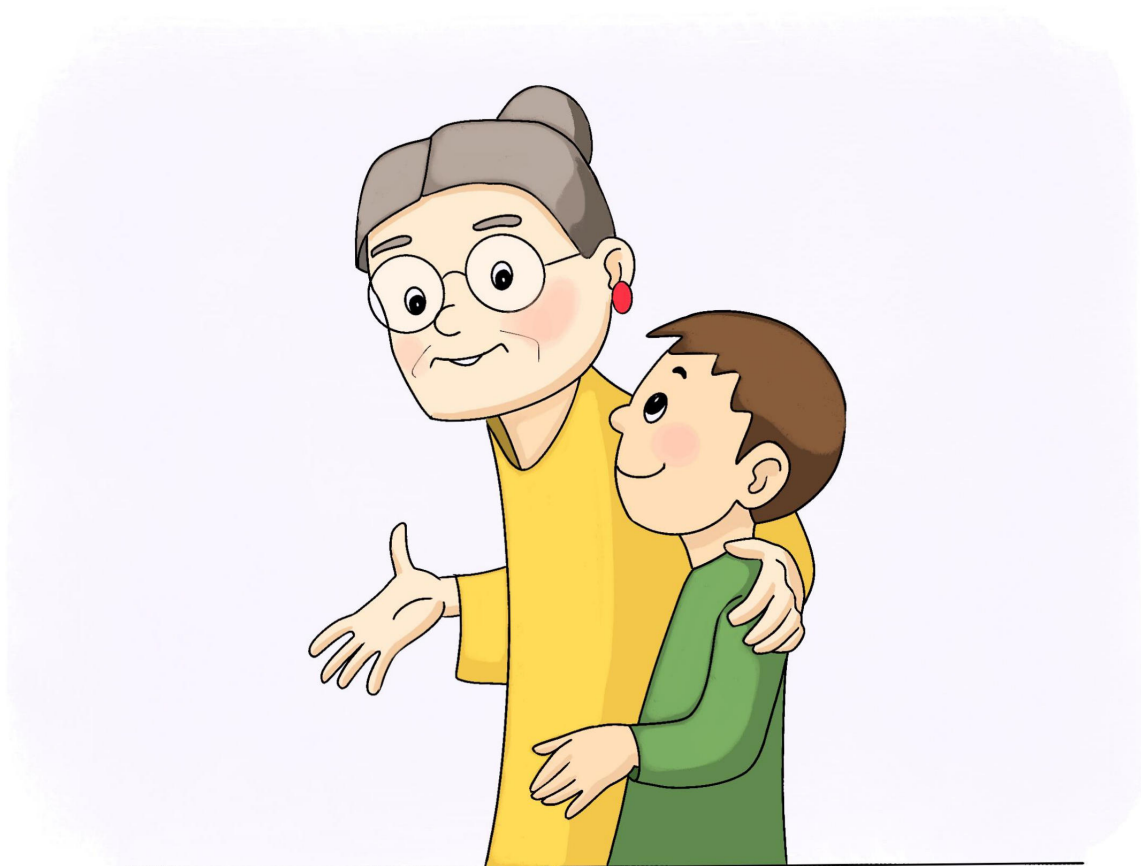
– Жо-ок, – деди Курал көңүлсүз, – башыма эч нерсе келбей жатат. Кызыктай бир тапшырма берилиптир! Көңүлсүз, кызыксыз!

– Эмне берилди эле? – Чоң энеси кызыга сурады.

Курал айтып берди.

– Менимче, экөөбүз бир ок менен эки коён атат окшойбуз. Чоң энеси небересин карап, табышмактуу жылмайып койду.

– Мен эч кимди аткым келбейт! – деп Курал кабагын бүркөдү.

– Эч кимди атпайбыз. Ушундай сөз бар. Бир мезгилде эки иш кылганда ушинтип айтылат. Мага жардам да бересиң, үй тапшырмасын да аткарасың.

– Кандайча? – Курал таң кала сурады.

– Жүрү, баарын азыр өзүң түшүнөсүң.

Алар чоң эненин бөлмөсүнө киришти.

Курал чоң эненин бөлмөсүн жакшы көрчү. Үйдөгүлөр бул бөлмөнү чеберкана деп коюшат. Бурчта тигүү машинасы турат. Столдо кездемелердин кыркындылары жана ар түрдүү жип, ийнелер, эскиз чийилген сүрөттөр салынган куту турат. Чоң энеси качан көрсөң эле, бир нерсени кесип, чийип, тигип, жабыштырып жаткан болот. Анын буюмдары дайыма эле чачылып жатат. Буюмдардын чачылып жатканын, чоң энеси, чыгармачылык башаламандык деп коет.

Бүгүн да столдо кара, ак, гүлдүү кездемелердин көп кыркындылары жаткан. Өлчөмдөрү да ар кандай. Кээ бири дептердин барагынан да чоң, кээси алакандан да кичине.

– Ой, бул жерде кездеменин калдыктары аябай көп чогулуп калган турбайбы! – Таштанды челекке ыргытып келейинби?

– Жок, азыр экөөбүз сенин үй тапшырмаңды аткарабыз, – деди чоң эне.

– Ушул кесиндилерденби? Мен сүрөт тартышым керек да! – деди таң калган бала.

– Биз тапшырманы башкача бир жол менен аткарабыз! – деп чоң эне ишенимдүү айтты.

– Макул, бирок мен эмнени тартам? Түшүнгөн жокмун, – деп сурады Курал.

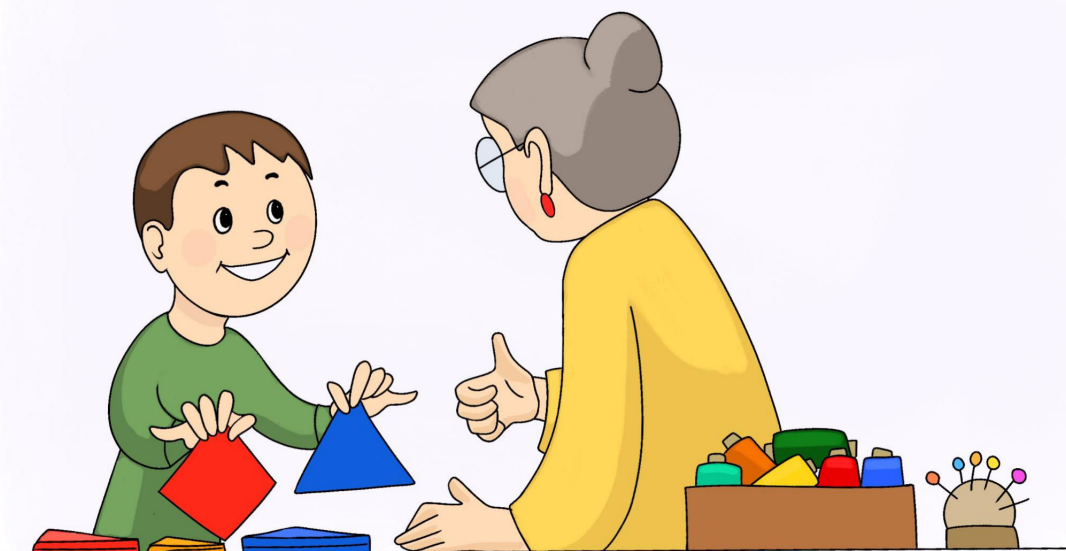
– Кездеменин кесиндилери кандай формада экен? – деди чоң эне.

– Ромб, үч бурчтук, тик бурчтук, оо, сүйрү кесинди! Бул гүлдүү кесинди – тик бурчтук! Джинсынын кесиндиси – алты бурчтук! – деди Курал.

– Мен бул кесиндилерди курак кылайын деп жыйнагам. Бир тобун үй тапшырмаң үчүн берейин! – деди чоң эне небересин карап.

– Ура! Мен бул кесиндилердин баарын кагазга жабыштырып коем!

Чоң эне небереси менен ылайыктуу кесиндилерди тандашты. Алар бул ишке аябай берилип, кеч кандай киргенин да байкабай да калышты. Үй тапшырмасын гана аткарбастан, чоң энесине курак үчүн ылайыктуу кездемелердин кесиндилерин да таап чыгышты.

Эртеси Курал мектепке үй тапшырмасын алып барды. Ал фигуралардын сүрөтүн тартпай, баракка чаптап алганына оңтойсуз болуп жатты. Мугалим эмне дейт болду экен?

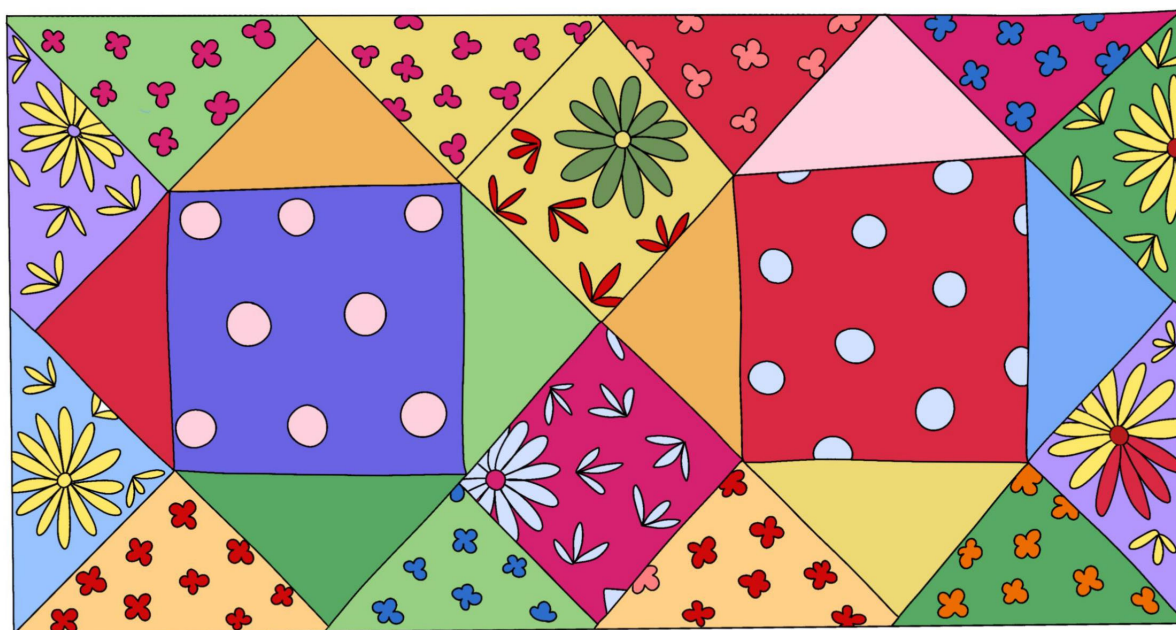
Кезек Куралга келгенде, ал өзүнүн тапшырмасын алып чыкты. Кагазга чапталган ар түстөгү жана фигурадагы кездемелердин кыркындыларын көрсөттү.

Тик бурчтуктун жанында, үч бурчтуктардан ромб келип чыгыптыр. Ортодо тегерек, жанында алты бурчтуктар чапталыптыр.

Чапталган фигуралар килемдеги оюмдардай болуп, кооз сүрөткө окшоп калыптыр.

Куралдын үй тапшырмасы бүт класска жакты. Мугалим анын тапкычтыгын, креативдүү ойлогонун жогору баалады. Курал чоң энеси да жардам бергенин айтты. Айрым балдардын шылдыңына карабай, ал чоң энесине жардам берүүнү жакшы көрөрүн билдирди.

Курал аткарган өзгөчө курак математикасы чоң энеси тиккен жаңы курак төшөккө окшоп калганына сүйүндү.

USAID
АМЕРИКАНЫН ЭЛИНЕН

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ

Автор: Назгуль Кулматова
Сүрөтчү: Нурай Акматова
Которгон жана адаптациялаган:
Абдыкерим Муратов

USAID "Окуу керемет!"
долбоору Кыргыз Республикасы

